

408ste concert

Woensdag 23 maart 2022

20.00 uur

Pianoduo

**Wyneke Jordans &
Leo van Doeselaar**

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

**culturele
ANBI**

PROGRAMMA

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Sonate in C, KV 521 (1787)

Allegro
Andante
Allegretto

Franz Schubert (1797-1828)

Thema met Variaties in As, D813 (1824)

Thema. Allegretto
Variatie I
Variatie II
Variatie III - Un poco più lento
Variatie IV - Tempo
Variatie V
Variatie VI - Maestoso
Variatie VII - Più lento
Variatie VIII - Allegretto moderato

PAUZE

Maurice Ravel (1875-1937)

Ma mère l'Oye (1908)

Pavane de la belle au bois dormant
Petit Poucet
Laideronnette, impératrice des pagodes
Les entretiens de la belle et de la bête
Le jardin féérique

Boléro (1928)

Nadat **Wyneke Jordans** en **Leo van Doeselaar** bij Jan Wijn aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam hun diploma Uitvoerend Musicus behaalden, zijn zij niet meer weg te denken van de Nederlandse concertpodia. Als quatre-mainsduo en als duo op twee piano's hebben zij zich sinds 1977 ontwikkeld tot een hechte eenheid, mede door hun samenwerking met ensembles als de Slagwerkgroep Amsterdam, het Nederlands Kamerkoor, het

Berliner Philharmonischer Chor, Quink, het Barokorkest van de Nederlandse Bachvereniging, Anima Eterna en verschillende Nederlandse symfonie-orkesten.

Concertreizen voerden hen door Europa, de Verenigde Staten, Rusland en Azië. Ze waren het eerste quatre-mainsduo met een tournee door China (2005 en 2006).

Van hun spel worden regelmatig opnamen uitgezonden op radio en televisie. In 1985 ontvingen zij de Publieksprijs van de Sonesta Koepelzaal te Amsterdam en in 2006 werden zij vanwege hun grote verdiensten voor de Franse muziek onderscheiden met een zilveren medaille door het Parijse genootschap *Arts-Sciences-Lettres*.

Zij vervulden gastdocentschappen aan diverse Nederlandse conservatoria. Leo van Doeselaar is daarnaast als orgeldocent verbonden aan de Universität der Künste in Berlijn en treedt als uitvoerend organist veelvuldig op in binnen- en buitenland.

Behalve aan het grote repertoire voor piano à quatre mains en twee piano's besteedt het duo aandacht aan Nederlandse muziek en aan bewerkingen van oorspronkelijk voor andere instrumenten geschreven composities.

Daarnaast specialiseerde het duo zich in het bespelen van de fortepiano. Onder leiding van Malcolm Bilson en Jos van Immerssel richtten zij zich vooral op het rijke repertoire van de Eerste Weense School. Als fortepianoduo gaven zij recitals en masterclasses op gerenommeerde festivals als het Oude Muziek Festival in Utrecht, het Festival van Vlaanderen, het York Early Music Festival, de Berliner Tage für Alte Musik, het Festival van Saintes, het Festival van San Antonio (Verenigde Staten) en het Early Music Festival in Moskou.

Het duo realiseerde vanaf 1983 een reeks grammofoonplaten en CD's, met daarop onder andere de complete muziek voor piano à quatre mains van Erik Satie en Maurice Ravel. Van hun gezamenlijke spel op historische piano's verschenen zes opnames, waaronder een anthologie van vierhandige Nederlandse pianomuziek.

Wolfgang Amadeus Mozart voltooide zijn Sonate in C, KV 521 op 29 mei 1787, de dag na het overlijden van zijn vader Leopold. Hij droeg het werk op aan Franziska Jacquin, naar verluidt één van zijn meest getalenteerde leerlingen. Mozart stuurde de

sonate aan haar broer, Gottfried Jacquin, met de woorden: 'die Sonate haben Sie die Güte ihrer frl. Schwester ... zu geben; - Sie möchte sich aber gleich darüber machen, denn sie seye etwas schwer.' Bij publicatie van de sonate, echter, droeg Mozart deze op aan de zusters Natorp, Maria Anna Clara ('Nanette') en Maria Barbara ('Babette'). Zij waren verwanten van de Jacquins en ongetwijfeld getalenteerd. In de jaren 1820, dus pakweg dertig jaar na Mozarts dood, werd Barbara Natorp nog altijd gezien als één van de belangrijkste pianisten in Wenen.

Deze sonate is Mozart's laatste werk voor pianoduo. In de jaren 1784-1786, vlak vóór hij deze sonate schreef, publiceerde hij zijn belangrijkste pianoconcerten. De sonate borduurt voort op ideeën die hij al in deze pianoconcerten toepaste, zoals uitgebreide cadenzen, subtiel contrapunt, dialoog tussen met elkaar wedijverende spelers, schitterende virtuositeit en gebruik van het volledige toenmalige klavier. Toch is er een belangrijk verschil: de sonate blijft overduidelijk kamermuziek. Ondanks de soms dichte textuur suggereert Mozart nergens een orkestraal effect. De muziek blijft helder en de verschillende stemmen zijn steeds goed te onderscheiden.

In het eerste deel *Allegro* leeft Mozart zich met hoorbaar plezier uit. Zijn schijnbaar onuitputtelijke fantasie levert een rijkdom aan ideeën, waarbij alle belangrijke thema's teruggaan op het ritme uit de eerste maat. Het dromerige en serene tweede deel *Andante* is muziek van ongehoorde schoonheid. Een meer dramatische passage in mineur onderbreekt de idylle, waarna het oorspronkelijke thema hernomen wordt en de rust terugkeert. De finale *Allegretto* is speels, geestig en kent momenten van briljante pianistiek.

De *Acht Variationen As-Dur über ein eigenes Thema* componeerde **Franz Schubert** in 1824, toen hij in de zomerresidentie van de familie Esterházy werkte als muziekleraar van de gravinnen Marie en Karoline. Met gepunteerde marsritmes, subtiel ingekleurde chromatiek en alle schakeringen daartussenin realiseert Schubert uit één enkel basisgegeven een veelheid aan stemmingen, tussen ingetogen lyriek en onbevangen uitgelatenheid. Het is bovendien geen gemakkelijke muziek, dus het spelniveau van zijn leerlingen moet hoog zijn geweest.

De sprookjes van Moeder de Gans zijn volksverhalen die in 1697 werden uitgegeven door Charles Perrault. **Maurice Ravel** componeerde voor vijf ervan muziek, die in 1908 werd uitgegeven voor piano à quatre mains. In 1910 volgde de orkestversie.

Pavane de la belle au bois dormant - uitbeelding van de sfeer van het sprookje in de vorm van een langzame dans. Hovelingen dansen rond de sponde van een schone prinses.

Petit Poucet - Klein Duimpje in het bos. Wederom een sfeertekening: een woud, waarin een kleine jongen zich verlaten voelt en op zijn weg naar huis verdwaalt. We horen een weemoedige melodie (in de orkestversie gespeeld door een hobo), waarin deze vermoeide gang wordt uitgebeeld. Daar tussendoor horen we de vogeltjes die de broodkruimeltjes hebben opgegeten.

Laideronnette, impératrice des pagodes - Laideronnette is de keizerin van het dwergvolk. Zij wil muziek horen tijdens het baden. Pagoden maken deze muziek, die exotisch aandoet, o.a. door het gebruik van de pentatonische toonladder.

Les entretiens de la belle et de la bête - Het gesprek tussen een liefvallig meisje en een afzichtelijk beest, dat een betoverde prins blijkt te zijn. Het gesprek verloopt in een langzaam walstempo en tenslotte doorbreekt het meisje de

betovering. Dit moment wordt weergegeven door een glissando (in de orkestversie gespeeld door de harp), waarna een stralende melodie volgt.

Le jardin féerique - Een prachtig adagio, geleidelijk aan het karakter aannemend van een sarabande, geeft de sfeer van de tovertuin weer.

Met zijn **Boléro** schreef Ravel muziekgeschiedenis. In 1928 was hij weliswaar erg bekend, gold hij zelfs als de belangrijkste Franse componist, maar het aantal mensen dat hem bewonderde vóór de Boléro valt in het niet bij het aantal erna. Met de Boléro bereikte Ravel, tot zijn eigen grote verbazing, absolute wereldfaam. De muziek was bedoeld als begeleiding bij een voorstelling van de fameuze danseres en mimepeler Ida Rubinstein, en Ravel kon zich niet voorstellen dat de muziek zónder deze voorstelling betekenis kon hebben. Hij omschreef de Boléro als 'geheel bestaand uit orkestraal weefsel, zonder enige muziek'.

Dat liep dus anders. De Boléro is zo immens populair dat er geen minuut voorbijgaat zonder dat het ergens ter wereld wordt gespeeld, wordt wel gezegd. Het werk is geliefd in werkelijk alle kringen van muziekliefhebbers. "De Boléro is het enige muziekstuk waar zowel James Last als Pierre Boulez een mening over hebben."

Ravel's meesterhand tovert een rijkdom aan kleuren uit het orkest, terwijl hij heel zorgvuldig de spanning geleidelijk laat toenemen. De versie voor piano à quatre mains is van Ravel zelf.

409de Concert

Woensdag 20 april 2022, 20.00 uur

Klenke Quartett & Harald Schoneweg
(strijkkwartet & altviool)

Mamlök, Ravel, Mozart

programmatoelichtingen en recensies:
www.kamermuziek-deventer.nl